

ΕΠΩΠΤΕΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τό πρόσφατο έκλογικό αποτέλεσμα	3	Π.Κ.Κυρομάνος
Δυό συνέδρια ύποκρισίας ή περί τών σοβιετολιβυκῶν μας διασυνδέσεων	9	Β.Γ. Παπαδάκης
Ίσλαμική Περσία, σοβιετικά προβλήματα	12	Ζ. Χαλιλζάντ
Ή πολιτική ζωή στήν Ίσλαμική Περσία	19	Κ. Μεγαλομμάτης
Σουννίτες καί Σιΐτες στή ρίζα τῆς διαφορᾶς	29	»
Ή διεθνῆς ἀντιμετώπιση τῆς ἰσλαμικῆς Περσίας	38	»
Ή περσική οἰκονομία: ἀγώνας δρόμου μέ τόν χρόνο	49	Γ. Joffe
<hr/>		
Πῶς χάνει ή Δύση τή Μάλτα	56	Διπλωματικοῦ
Ή αναγνώσεις	65	
Θέματα καί σχόλια	67	Π. Δρακόπουλος
Τό βιβλίο	72	»
Ή ἐπιστολές	77	
Forum	83	Ζ. Δρακοπούλου

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

ΑΡ. 119

ΔΡΧ. 300

Γραφεῖα: Ίκαρίας 11, 145 62 Κηφισιά. Τηλ.: 80.11.117

Ήκδότης: Παν. Δρακόπουλος Ήρχισυντάκτης: Ζηνοβία Δρακοπούλου

Κεντρική διάθεση: Ήβέρωφ 6, Χαλάνδρι 152 32 τηλ.: 6831972

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Ήτήσια ἰδιωτῶν, 2.750 δρχ. Ήξαμηνιαία, 1.500 δρχ. Φοιτητῶν καί σπουδαστῶν ἀπό ἐσωτερικό: Ήτήσια, 2.500 δρχ. Ήξαμηνιαία, 1.400 δρχ. Ήργανισμῶν-Ήπιχειρήσεων, μόνον ἐτήσια, 6.000 δρχ. Τά τεύχη στέλνονται μέ κοινό ταχυδρομεῖο.

Πλατεία 'Επανάστασης ('Ενγκελαντ) Τεχεράνη.

από τό «Βιετνάμ»).

Αυτή ή περίοδος πήρε ένα τέλος μέ τήν είσοδο τών σοβιετικῶν στρατευμάτων στό 'Αφγανιστάν. 'Ο παληός άξονας Τουρκίας - Περσίας - Πακιστάν αποκτοῦσε περισσότερη σημασία καί τό Πακιστάν γινόταν ή δεύτερη χώρα ταυτόχρονης επαφής μέ «σοβιετικά» σύνορα (τό 'Αφγανιστάν είναι ή δεύτερη Μογγολία στήν 'Ασία) καί θερμές θάλασσες. 'Οταν λοιπόν ό γεωστρατηγικός άξονας τών δυτικῶν συμφερόντων χρειαζόταν χαλύβδωση, έσπασε! 'Η 'Ισλαμική Δημοκρατία διέκοψε κάθε σχέση μέ τίς ΗΠΑ καί περιόρισε δυτικές άποστολές, άπασχολήσεις καί διασυνδέσεις.

Ουδέτερο καί άν αυτοχαρακτηριζόταν, τό νέο καθεστώς άφινε τό Τουντέχ (:«Μάζα», κομμουνιστικό κόμμα) ελεύθερο νά δρᾷ, ενώ τό εξαρτημένο από τήν Δύση αυτοκρατορικό καθεστώς άπεσυντίθετο. Πολύ χειρότερο, ό δεκατριπλάσιος τής 'Ελλάδας γεωγραφικός χώρος ήταν —εκ τών πραγμάτων— ένα πρόσφορο έδαφος για ζένη (έν προκειμένω σοβιετική) διείσδυση καί επέμβαση. 'Ακόμη, τό 'Ισραήλ καί τά συντηρητικά άραβικά κινήματα έχαναν ένα πολύ-

τιμο στήριγμα, καθώς στό χώρο τους τά ισλαμικά κινήματα έφθαναν στήν πλημμυρίδα.

Μιά ουδέτερη Περσία θά παρουσίαζε σύμφωνα μέ δυτικές αναλύσεις έγγενείς άδυναμίες, οι όποίες θά κατέληγαν σέ ένδεχόμενη φινλανδοποίηση ή σοβιετοποίηση. Μία βαλκανοποίηση τής Περσίας θά μπορούσε νά χρησιμεύσει σάν μέσο περιορισμού τής κεντρικής εξουσίας καί αύξησης τής σοβιετικής επιρροής.

'Η προώθηση «έθνικο-απελευθερωτικῶν» κινήματων ή τάσεων — σέ ένα χώρο πολλαπλής φυλετικής σύνθεσης, όπου όμως ή κυριαρχική ισλαμική ιδεολογία καθιστά τούς έντόπιους λαούς άδιάφορους για τίς γλωσσικές διαφορές τους καί ένδιαφερόμενους για τίς κοινές πεποιθήσεις καί πίστη — θά ήταν μία ένέργεια βίαιου άποικιοκρατισμού πολιτικού καί πολιτισμικού επιπέδου καί θά στρεφόταν ένάντια στά συμφέροντα τών έντόπιων λαών καί στήν κάθε δυνατότητα εξέλιξης, όπως αυτοί οι λαοί τήν αντίλαμβάνονται. 'Αν υποτίθεται ότι τά έθνικοαπελευθερωτικά κινήματα τής Λατινικής 'Αμερικής ανταποκρίνονται στα συμφέροντα τών

εντόπιων λαών, τό ἴδιο γεγονός μέσα στήν παγκόσμια μουσουλμανική κοινότητα (Οὐμμά) θά ἦταν μία κατάφωρη ξένη ἐπέμβαση ἐναντία στήν πρώτη ζωντανή ὑπερεθνική οἰκουμενιστική ἰδεολογία, ἡ ὁποία προηγήθηκε 13 αἰῶνες τοῦ ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ!

Ἡ φυλετική διάρθρωση τῆς δυτικῆς Περσίας θά μπορούσε νά ἀφομοιώσει «ἐθνικο-απελευθερωτικές» ἰδέες καί νά χρησιμεύσει στά σοβιετικά σχέδια. Ἀμέσως νότια τῶν περσοσοβιετικῶν συνόρων ὑπάρχει τό Ἀτζερμπαϊτζάν (Ἀτροπατηνή). Στό δυτικό τμήμα ὑπάρχουν Κοῦρδοι (κάτ. 1.700.000), στό ἀνατολικό οἱ Ἀζαρί Τοῦρκοι (3.600.000 κάτ.). Πιο νότια ἀκολουθοῦν διαδοχικά οἱ ἐπαρχίες: Κουρδιστάν (κάτ. 950.000), Μπαχταν (κάτ. 1.250.000), Ἰλάμ (κάτ. 260.000) (κουρδικοί πληθυσμοί), Χαμεντάν (κάτ. 1.250.000), (:Ἐκβάτανα μέ κουρδικούς, τουρκόφωνους καί ἐπίσης περσικούς πληθυσμούς), Χοραμαμπάντ (1.020.000 κάτ.), (Λορί, φύλο συγγενικό τῶν Κούρδων καί τῶν Περσῶν), Χουζεστάν (κάτ. 2.800.000) (τό ΝΔ ἄκρο τῆς Περσίας πρὸς Ἰράκ μέ μεγάλη πλειοψηφία ἀραβόφωνων πληθυσμῶν), Τσαχάρ-Μαχάλ βε Μπαχτιαρί (460.000 κάτ.) καί Μπογιέρ-αχμάντ βε Κοχγκιλουγιέχ (300.000 κάτ.), (Μπαχτιαρί, φύλο συγγενικό τῶν Λορί καί τῶν Κούρδων). Οἱ ἐπαρχίες αὐτές συνιστοῦν ἓνα «διάδρομο» ἀπὸ ΕΣΣΔ πρὸς Περσικό Κόλπο κατά μήκος τῶν ἀνατολικῶν συνόρων διὰ τῆς Περσίας καί τῶν περσοφῶνων (φαρσί) κατοίκων της, μέσα στοὺς ὁποίους σέ πολλές ἐπαρχίες ὑπάρχουν τουρκικές Ἀζαρί μειονότητες. Ἐπιμένοντες στίς γεωγραφικές παρατηρήσεις στόν χῶρο τοῦ «διαδρόμου» θά σημειώσουμε ὅτι μέσα σ' αὐτόν ἐμπεριέχονται οἱ πετρελαιοπηγές (Χουζεστάν) καί ὅτι καί τυχόν ἀνεξαρτοποίηση τῶν Κούρδων σε μόνον τὴν ἐπαρχία Ἀτζερμπαϊτζάν-ε Γαρμπί (:δυτικό) φθάνει γιὰ νά σχηματισθεῖ «διάδρομος» ἀπὸ ΕΣΣΔ πρὸς Ἰράκ, ἀποκλείοντας τὴν Τουρκία ἀπὸ κάθε συνοριακή ἐπαφή μέ τὴν ὑπόλοιπη Περσία.

Στόν «διάδρομο» αὐτό ὑπάρχουν ἐκτάσεις, οἱ ὁποῖες ἐνδιαφέρουν κύρια δύο χῶρες: Ἰράκ καί ΕΣΣΔ. Τό Ἰράκ ἐνδιαφέρεται ζωτικά γιὰ τό Χουζεστάν τῶν ἀραβόφωνων (οἱ ὁποῖοι ὅμως εἶναι Πέρσες ἐξαραβισμένοι

λόγω τοῦ πρώϊμου ἐξισλαμισμοῦ τους), τό ὁποῖο ἀποκαλεῖ «Ἀραμπιστάν»! Στό ἐνημερωτικό φυλλάδιο Background τοῦ Ἰσραηλινοῦ ὑπουργείου ἐξωτερικῶν Νο 157/27.4.86 δίνεται ἡ (σωστή) ἀνάλυση ὅτι, πέραν τοῦ ἄμεσου καί φανεροῦ οἰκονομικοῦ (πετρελαϊκοῦ) ἐνδιαφέροντος, ἐνδεχόμενη προσάρτηση τοῦ Χουζεστάν ἀπὸ τό Ἰράκ (:μύχιος λόγος τῆς ἰρακινῆς ἐναρξης τοῦ πολέμου) χρησιμεύει σ' αὐτὴν τὴν χώρα γιὰ τὰ περαιτέρω σχέδια ἡγετικῶν φιλοδοξιῶν μέσα στόν ἀραβικό κόσμο, τῶν ὁποίων ὑπόστρωμα ἦταν ἡ ἐντονώτατα ἀντιστρατηνική (σέ στρατιωτικό, γεωπολιτικό καί ἰδεολογικό ἐπίπεδο) θέση (ἐπὶ δεκαετίες) καί ἡ μαχητικότητα ἐναντία στή συμφωνία Camp David.

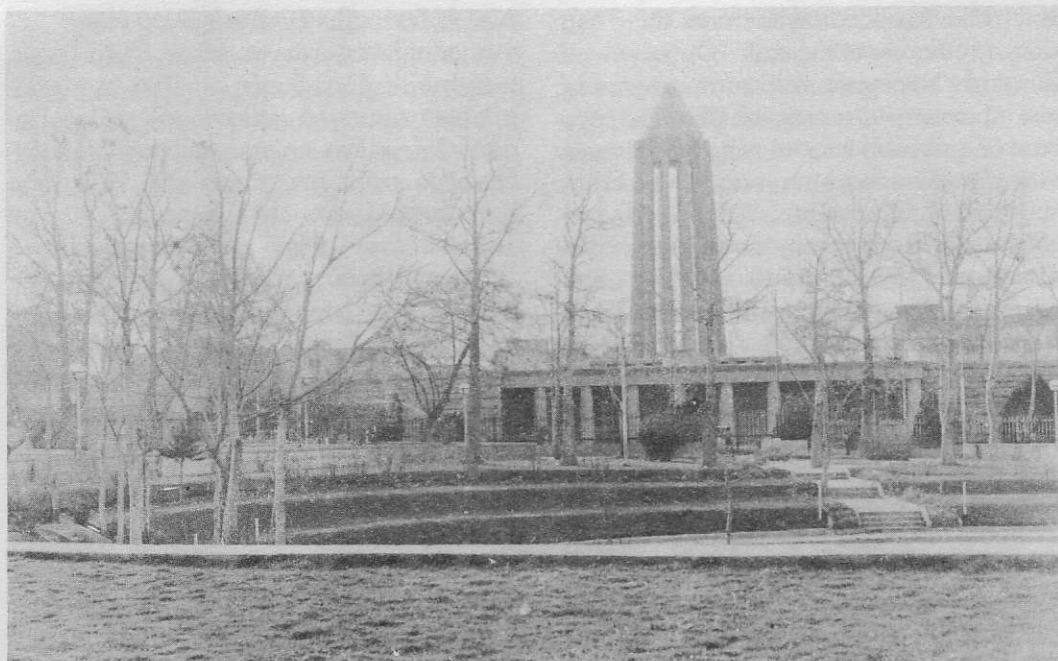
Τὰ ἐμφανῆ συμφέροντα τῆς παραδοσιακῆς σύμμαχης μέ τό μπαωθικό καθεστῶς τοῦ Ἰράκ ΕΣΣΔ δέν χρειάζονται νά σημειωθοῦν ὡς πρὸς τὰ πετρελαϊκά θέματα καί τὴν διέξοδο πρὸς τίς θερμές θάλασσες, διότι εἶναι αὐτονόητα. Μία ἐπαφή ἢ δυνατότητα ἀνεμπόδιστης ὀδικῆς ἐπικοινωνίας ΕΣΣΔ - Ἰράκ θά ἔθετε τὴν δεύτερη χώρα ὑποχέτρια τῆς πρώτης καί θά ἔδινε συθέμελο κτύπημα στά δυτικά συμφέροντα στήν περιοχή. Ὅχι μόνον οἱ ἀδύναμες χῶρες τῆς χερσονήσου θά ἐξετίθεντο σέ ἰδιαίτερη πίεση ἀλλὰ τό Ἰσραήλ καί ἡ Τουρκία θά αἰσθάνονταν κατακλυσιμαῖες συνέπειες.

Πολλά πείθουν γιὰ τό συνεχές ρωσικό-σοβιετικό ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν περιοχή. Ἡ Ρωσία εἶχε προξενεῖο στήν Οὐρουμίγιε (:ἡ «μὴ ἑλληνική» πόλη), πρωτεύουσα ἀκριβῶς τῆς σημερινῆς ἐπαρχίας Δυτικοῦ Ἀτζερμπαϊτζάν, πρὶν ἀπὸ τὸν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Μέσω τοῦ προξενείου αὐτοῦ προωθοῦσε τὰ ἴδια αὐτά σχέδια κάτω ἀπὸ τό οἰκτρό προσωπεῖο τῶν δῆθεν διαχριστιανικῶν ὑποστηρίξεων καί συνεργασιῶν, χρησιμοποιώντας τούς ἐκεῖ ἐγκαταστημένους καί πολυαριθμώτερους ἀπὸ σήμερα «Ἀσσύριοις» νεστοριανούς. Ἡ ρωσική προώθηση ἄλλωστε στόν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο μέσα στήν ὀθωμανική αὐτοκρατορία δέν πῆρε κατεύθυνση πρὸς τὰ νευραλγικά δυτικά σημεία (Ἐρζερούμ - Σεβαστεία - Καισάρεια) ἀλλὰ πρὸς νότο (λίμνη Βάν) μέ στόχο τό σημερινό βόρειο Ἰράκ (Μοσούλη). Ἡ σοβιετική προώθηση στόν Β' Π.Π. καί κατά-

Ὁ τάφος τοῦ Ἀβικέννα

ληψη τοῦ Ἀτζερμπαϊτζάν τοῦ ἐνδιαφέροντος προετοιμασίας ὑποδερμική διασύνδεση Ἀγλαΐα - Καισαρείας - Σεβαστεία - Μπιναγκέλ - Μοῦς - Ἰσραήλ - Ἰράκ - Ἰσραήλ - Βάν - Κούρδων (σύνορα) - Χόυ - Ταρσῆς - Καζβίν) προσέθεσε ἕνα διάστημα τῆς σύνδεσης (Βορρά) Μαράντ - Τόρμα - οἰκιστικό σύνολο χερσονήσου Ἀράξη, ὁ ὁποῖος (νορο). Ἡ σιδηροδρομική ἐπιβίωση στόν τομέα μεταφορῶν ὑποστήριξε πρὸς πρόσφατα ἀποκλειστικὰ τοῦ Ἰσραήλ καί τῶν Ἰσραηλινῶν ὁποῖοι στήν Συρία, ἔχουν σέ ἐπαφή μέ τὴν Τουρκία. Οἱ Πέρσες Κοινοκρατίες εἶχαν ἀρκετὰ Μοτσαχεντίν-ε Χάλκιν-ε Τουντέχ. Τέλος, ἡ σιδηροδρομική ἐπιβίωση πρὸς νότο ὑποστήριξε (μέσω

Ο τάφος του Ἀβικέννα (Μπού Ἀλί) στά Ἐκβάτανα.

ληψη τοῦ Ἀτζερμπαϊτζάν ἦταν δηλωτική τοῦ ἐνδιαφέροντος ἐκεῖ παραμονῆς καί προετοιμασίας ὑποδομῆς: στήν σιδηροδρομική διασύνδεση Ἀγκυρας-Τεχεράνης (μέσω Καισαρείας - Σεβαστείας - Μελιτηνῆς - Μπιγκέλ - Μούς - Τατβάν - ἀκτοπλοϊκῶς στή λίμνη - Βάν - Κοτούρ (:περσοτουρκικά σύνορα) - Χόϋ - Ταυρίδα - Μιανέ - Ζεντζάν -Καζβίν) προσέθεσαν σέ σύντομο χρονικό διάστημα τή σύνδεση Ταυρίδας μέ (πρός βορρά) Μαράντ - Τζολφά / Τζούλφα (κοινό οἰκιστικό σύνολο χωρισμένο ἀπό τόν ποταμό Ἀράξη, ὁ ὁποῖος εἶναι τό κοινό σύνορο). Ἡ σιδηροδρομική σύνδεση εἶχε πάντοτε τήν σοβιετική προτίμηση, ιδιαίτερα στόν τομέα μεταφορῶν. Ἡ σοβιετική διεξόδηση πῶ πρόσφατα εἶχε ἐρείσματα ἀνάμεσα στούς Αρocular ἀντικαθεστωτικούς τῆς Τουρκίας καί τούς ἀρμένιους ASALA, οἱ ὁποῖοι στήν Συρία, ὅπου καταφεύγουν, ἔρχονται σέ ἐπαφή μέ τούς ἱρακινούς Κούρδους. Οἱ πέρσες Κούρδοι τοῦ Κομελά - Ντεμοκράτ εἶχαν ἀρκετές διασυνδέσεις μέ τούς Μοτζαχεντίν-ε Χάλκ καί τό κομμουνιστικό Τουντέχ. Τέλος, ἡ σοβιετική διάθεση προώθησης πρὸς νότο πιστοποιεῖται ἀπό τήν ὑποστήριξη (μέσω Ἰράκ καί ἀπ' εὐθείας)

τῶν Μοτζαχεντίν-ε Χάλκ-ε Μπαλουτιστάν, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται γιά τήν ἀνεξαρτησία τοῦ περσικοῦ (ἕκτασης 181.000 τ.χ. καί πληθυσμοῦ 750.000 κατ.), καί τοῦ πακιστανικοῦ Βελουχιστάν, μιᾶς περιοχῆς συνολικῆς ἕκτασης περίπου 300.000 τ.χ. (καί πληθυσμοῦ λιγώτερου τῶν 2.000.000) ἡ ὁποία μεσολαβεῖ ἀκριβῶς μεταξύ Ἀφγανιστάν καί Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ.

Καθὼς ὅλα αὐτά γίνονταν ἀντιληπτά, ἡ κατακλυσματική ἀλλαγὴ στήν Περσία ἐπέφερε πολλές διαφοροποιήσεις στήν διεθνή ἀντιμετώπισή της. Οἱ σχέσεις ΗΠΑ, Μ. Βρετανίας καί Γαλλίας μέ Περσία ἔπεσαν στό ναδίρ. Ὑπῆρχε χειρότερο ἀκόμη: ὄχι μόνον ἡ Περσία ἔπαυε νά εἶναι ὁ «χωροφύλακας» τῆς περιοχῆς ἀλλά ὑποκινούσε καί ὑποστήριζε ἰσλαμιστικά κινήματα ἐνάντια στά συντηρητικά καθεστώτα τῆς περιοχῆς. Ἡ ἰσλαμική Περσία θά στήριζε σέ ἀρκετό βαθμό τόν ἄξονα Δαμασκού - Τρίπολης, ὁ ὁποῖος ἦταν τό κύριο ἐμπόδιο γιά μία διευθέτηση τοῦ Λιβάνου, τοῦ παλαιστινιακοῦ καί ἐν γένει τοῦ ἀραβοϊσραηλινοῦ θέματος. Μία ἀνασύνταξη τῆς γραμμῆς στίς χώρες τοῦ Κόλπου, τό Ὁμάν καί τό Πακιστάν, δέν ἐξασφάλιζε τά δυτικά συμφέροντα ὅπως

πρίν. Μία αναβάθμιση ωστόσο της Τουρκίας, της Σ. 'Αραβίας, του 'Ομάν και του Πακιστάν προέκυψε από αυτή την τροπή των πραγμάτων, καθώς οί ΗΠΑ μετέρχονταν όλα τά μέσα υποστήριξης φιλοδυτικών στοιχείων (Σαπούρ, Μπαχτιάρ, Μπάνι Σάντρ, Μεχτί Μπαζαργκάν, Σαντέκ Γκοντμπζαντέχ), σταθεροποίησης άλλων χωρών της περιοχής (της Σ. 'Αραβίας μετά τά επεισόδια της Μέκκας και την προσωρινή δεκατετραήμερη 'Ισλαμική Δημοκρατία της Μέκκας 20.XI.79 - 4.XII.79 και της Τουρκίας μετά τίς εμπρηστικές συγκεντρώσεις του 'Ισλαμιστή Νετομεττίν 'Ερμακάν με τό στρατιωτικό κίνημα της 12.IX.80) και της επίθεσης του 'Ιράκ ενάντια στην Περσία (22.IX.80). Οί καλές γαλλοϊρακινές σχέσεις εθεωρήθηκαν τό πραγματικό δυτικό αντίβαρο στίς 'Ιρακίνοσοβιετικές σχέσεις στην δεκαετία του 1970. Πίσω από την υπολογισμένη από τό μπασθικό καθεστώς σάν σύντομη στρατιωτική επιχείρηση υπάρχουν οί δυτικές μυστικές πληροφόρίες περί πλήρους διάλυσης του στρατιωτικού δυναμικού της Περσίας, οί όποιες διοχετεύθηκαν μέσω των συνέχεια μετά την 'Ισλαμική επανάσταση βελτιούμενων γαλλοϊρακινών σχέσεων.

Οί 'Αραβικές χώρες αντιμετώπισαν 'Εθιρικά την 'Ισλαμική επανάσταση: αρχικά 'ικανοποιήθηκαν (Σ. 'Αραβία, Κουβέιτ, Κάταρ, 'Εμιράτα), διότι 'απαλλάσσονταν από την βαρεία, 'ανυπόφορη και 'αλλοεθνή κηδεμονία του Σάχη. 'Ομως όταν αντιλήφθηκαν τίς εμπρηστικές 'αλυσιδωτές επιδράσεις, 'οσπειρώθηκαν μεταξύ τους, παρά τό γεγονός των βαθυτάτων παλαιών και προσφάτων διαφωνιών και συγκρούσεών τους (Σ. 'Αραβία και Κουβέιτ κατά 'Ιράκ - Αιγύπτου, 'Ιορδανία κατά 'Ιράκ, κ.ά.). Στίς φιλοδυτικές 'εξάρσεις τους αντιμετώπισαν τό σιωνιστικό λόμπυ, τό όποιο διαφωνούσε στον 'εξοπλισμό αυτών των χωρών, τίς όποιες, 'αν και συντηρητικές, ποτέ δέν 'εμπιστεύθηκε.

'Υπήρξαν όμως και 'Αραβικές χώρες, οί όποιες δέχθηκαν 'ευμενέστατα και 'είδαν συμμαχικά την 'Ισλαμική Περσία: Λιβύη, Συρία, 'Αλγερία, Ν. 'Υεμένη. Οί χώρες αυτές 'εύρισκαν τον 'ισχυρότερο (από κάθε πλευρά) σύμμαχο στή θέση, 'όπου παληότερα 'εγνώριζαν νά 'υπάρχει ό 'υποστηρικτής

των 'ενδοαραβικών αντιπάλων τους. 'Ο αντιισραηλινός 'αγώνας 'επαιρνε νέα 'θέρημη (και από τίς 'αλυσιδωτές 'εκρήξεις στά 'ενδοαραβικά αντίπαλα καθεστώτα) και τό 'Ισραήλ 'εχανε 'ένα κρίσιμο σύμμαχο (αποδεδειγμένο στήν περίσταση του 1973 Γιόμ Κιπούρ πολέμου). 'Η Περσία μαζί με την Τουρκία 'ήταν οί πίο κοντινές χώρες στό 'Ισραήλ, από 'οσες τό 'εϊχαν 'αναγνωρίσει de facto. 'Ο 'αγιατολλάχ Χομεϊνί προσέθετε 'ένα τεράστιο 'θρησκευτικό - 'ιδεολογικό - φιλοσοφικό 'υπόβαθρο στον 'αγώνα ενάντια στον διεθνή σιωνισμό, τό 'Ισραήλ και τή δύση και τοποθετήθηκε στήν πίο προχωρημένη γραμμή 'αντιπαράθεσης. 'Ανάμεσα στον κατάλογο 'εγκλημάτων του Σάχη, καταγραμμένο από τον 'επιστρέψαντα Χομεϊνί, ή συνεργασία με τό 'Ισραήλ 'ήταν σχεδόν στήν κορυφή: «Τό 'Ισραήλ, ό παγκόσμια 'αναγνωρισμένος 'εχθρός του 'Ισλάμ και των μουσουλμάνων, σέ 'εμπόλεμη κατάσταση από χρόνια με μουσουλμανικούς πληθυσμούς, 'εϊχε, με τή βοήθεια της διεφθαρμένης κυβέρνησης του 'Ιράν, διεισδύσει σέ 'ολες τίς 'οικονομικές, στρατιωτικές 'υποθέσεις της χώρας. Τό 'Ιράν 'εϊχε γίνει μία στρατιωτική βάση για τό 'Ισραήλ» (βλέπε *Islam and Revolution: Writings and Declarations of Imam Khomeini*, Mizan Press, Berkeley, 1981). 'Ομως οί 'αναφορές του Χομεϊνί στό Δρόμο για την 'Αλ-Κούντς 'αλ-σερίφ, τήν «Μακρινή Μεγάλη» (πολιτεία), 'όπως 'αναφέρεται ή 'Ιερουσαλήμ στό Κοράνι, δέν 'είναι τόσο 'ανώδυνες. 'Ισλαμιστές 'υπάρχουν και σ' αυτά τά καθεστώτα, τά όποια τόσο στενά συνεργάζονται σέ διεθνές και μεσανατολικό 'επίπεδο με την Περσία. Θά 'ήταν ή χειρότερη γενίκευση νά νομισθοῦν καθεστώτα, 'όπως ή Λιβύη ή ή Συρία, σάν «'Ισλαμικά» διότι στήν πρώτη περίπτωση 'εχουμε 'ένα 'απίθανο συγκερασμό 'Ισλάμ-μαρξισμού και παναραβικού 'εθνικισμού και στήν δεύτερη περίπτωση παρατηρούμε μία 'εξέλιξη του παναραβικού 'εθνικισμού σέ μπασθισμό ('ιδεολογικό κατασκεύασμα του 'Αραβα χριστιανού Μισέλ 'Αφλακ), 'εϊδος 'εθνικο-σοσιαλισμού σάν κρατική 'ιδεολογία.

Τό 'Ισραήλ κατέγραψε μία ουσιαστική 'απώλεια, 'αναγνωρίζοντας μόνο ότι ή κατάσταση των 'Ιουδαίων στήν 'Ισλαμική Περ-

σία δέν 'εγινε πτερος κίνδυνος, 'επανάστασης», 'εδάφη και στού 'Ισραήλ και ή «τ'πνευσης» κατά των αρχών δέν 'εξέλιξη του 'ό,τι «τρομοκρατία».

Στή φάση αυτή μένη 'ήταν ή σοβ'εστευε ότι αυτή ή δρομολογούσε 'ό της ΕΣΣΔ προσέ'εμενο ή 'Ισλαμική 'ε από τούς σοβιετι'ρίπτωση της (χρισ'Απελευθέρωσης θεμένο — και προ'αντιμετωπισθεί 'ανική 'Αμερική. Τ'ήταν για τούς σοβ'ε περίπτωση του 'Ι'τρική 'Ασία, 'όπο'παρουσιάζεται από του 'ιδεολογικού δέ'και κλάδοι 'είναι 'λείως 'αύσυστατο, 'όπως 'επιτρέπεται 'α'μεταφυσικής χρο'μική Δημοκρατία 'Κούβα, τήν Νικα'της «Θεολογίας τ'ή'όμως δέν της στερ'υπόβαθρο, τό 'όπ'σοβιετικούς τίς 'ιδι'χειρισμού, πράγμα'δειχθεί.

'Η Κίνα 'αντιμετ'συγκρατημένη 'α'κίας - Περσίας - Πα'καταρρεύσει. 'Απ'ή τριτοκοσμοποίηση'τό 'ιδιαίτερα θετικό'Η 'εκρήξη του π'φοροποίηση της διε'Περσίας. Οί σχέσει'Ευρώπη και συντ'στώτα 'ξεπέρασαν τ'χώρο των 'άρνητικ

σία δέν ἔγινε προβληματική. Ὁ μεγάλυ-
τερος κίνδυνος, «ἡ ἐξαγωγή τῆς ἰσλαμικῆς
ἐπανάστασης», δέν συνέβη στά κατεχόμενα
ἐδάφη καί στούς μουσουλμάνους τοῦ Ἰσ-
ραήλ καί ἡ «τρομοκρατία ἰρανικῆς ἔμ-
πνευσης» κατά τήν ὁρολογία τῶν ἰσραηλι-
νῶν ἀρχῶν δέν ἦταν καθοριστικό στήν
ἐξέλιξη τοῦ ὅ,τι τό κράτος αὐτό θεωρεῖ
«τρομοκρατία».

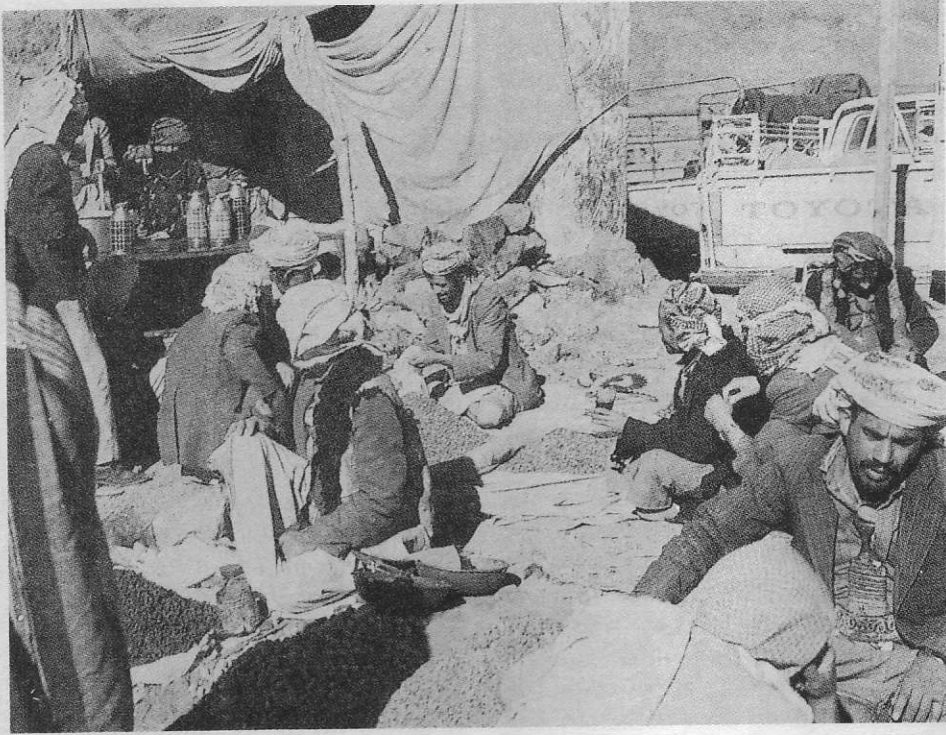
Στή φάση αὐτή περισσότερο ἱκανοποιη-
μένη ἦταν ἡ σοβιετική πλευρά, ἡ ὁποία πί-
στευε ὅτι αὐτή ἡ ἐξέλιξη τῆς Περσίας θά
δρομολογοῦσε ὅσα γεωστρατηγικά σχέδια
τῆς ΕΣΣΔ προσέξαμε πιο πάνω. Σάν φαινό-
μενο ἡ ἰσλαμική ἐπανάσταση συσχετίσθηκε
ἀπό τούς σοβιετικούς ἀναλυτές μέ τήν πε-
ρίπτωση τῆς (χριστιανικῆς) «Θεολογίας τῆς
Ἀπελευθέρωσης» — πράγμα ἰδιαίτερα λα-
θεμένο — καί προσπάθεια καταβλήθηκε νά
ἀντιμετωπισθεῖ ἀνάλογα, ὅπως στήν Λατι-
νική Ἀμερική. Τό ἰδεατό ἀποτέλεσμα θά
ἦταν γιά τούς σοβιετικούς ἡ συγκεκριμένη
περίπτωση τοῦ Ἰσλάμ στήν σοβιετική κεν-
τρική Ἀσία, ὅπου δημαγωγικά τό Ἰσλάμ
παρουσιάζεται ἀπό τό καθεστῶς σάν οἱ ρίζες
τοῦ ἰδεολογικοῦ δένδρου, τοῦ ὁποίου κορμός
καί κλάδοι εἶναι ὁ μαρξισμός, πράγμα τε-
λείως ἀσύστατο, ἐφόσον τό Ἰσλάμ, ἔτσι
ὅπως ἐπιτρέπεται στήν ΕΣΣΔ, στερεῖται κάθε
μεταφυσικῆς χροιάς. Καί βέβαια ἡ Ἰσλα-
μική Δημοκρατία εἶχε διασυνδέσεις μέ τήν
Κούβα, τήν Νικαράγουα καί τίς δυνάμεις
τῆς «Θεολογίας τῆς Ἀπελευθέρωσης», αὐτό
ὅμως δέν τῆς στερεῖ τό τελείως διαφορετικό
ὑπόβαθρο, τό ὁποῖο δέν ἐπιτρέπει στούς
σοβιετικούς τίς ἴδιες δυνατότητες ἐπιτυχοῦς
χειρισμοῦ, πράγμα τό ὁποῖο ἔμελλε νά ἀπο-
δειχθεῖ.

Ἡ Κίνα ἀντιμετώπισε τήν κατάσταση μέ
συγκρατημένη αἰσιοδοξία: ὁ ἄξονας Τουρ-
κίας - Περσίας - Πακιστάν δέν θά ἔπρεπε νά
καταρρεύσει. Ἀπό τήν ἄλλη ὅμως πλευρά
ἡ τριτοκοσμοποίηση τῆς Περσίας ἦταν κάτι
τό ἰδιαίτερα θετικό.

Ἡ ἔκρηξη τοῦ πολέμου συνέβαλε σέ δια-
φοροποίηση τῆς διεθνούς ἀντιμετώπισης τῆς
Περσίας. Οἱ σχέσεις Περσίας μέ ΗΠΑ, Δυτ.
Εὐρώπη καί συντηρητικά ἀραβικά καθε-
στῶτα ξεπέρασαν τό μηδέν καί ἔφθασαν στό
χῶρο τῶν ἀρνητικῶν ὑπολογισμῶν, διότι ἡ

στάση ὄλων αὐτῶν τῶν χωρῶν ἦταν εὐ-
νοϊκή πρός τό Ἰράκ, ἀπό τό ὁποῖο (τελείως
ἐσφαλμένα, ὅπως ἀποδείχθηκε) περίμεναν
«νά βγάλει τό φίδι ἀπό τήν τρύπα». Οἱ προ-
αγωγές ἀπό «Σατανᾶ» σέ «Μεγάλο Σατανᾶ»
πήγαιναν στή σειρά, «bon train» σύμφωνα
μέ μία γαλλική ἔκφραση. Ἰδιαίτερα ἡ Γαλ-
λία εἶχε θεωρηθεῖ χειρότερη ἀπό τίς ΗΠΑ,
καθώς τό γαλλικό ἀντίβαρο ἐκπροσωποῦσε
ὀλόκληρη τή Δύση ἐνάντια στήν μεγάλη
σοβιετική ἐπιρροή πάνω στό Ἰράκ. Τά γαλ-
λικά ὀπλικά συστήματα καί ἡ ἐνεργός συμ-
μετοχή στό ὀλέθριο πρόγραμμα OSIRAK
κατασκευῆς πυρηνικῆς βόμβας ἀπό τό Ἰράκ
εἶχαν ἐπικίνδυνα ἐρεθίσει τό ἰσλαμικό καθε-
στῶς, τό ὁποῖο εἶχε ἤδη πρὶν ἀπό τόν ἰσ-
ραηλινό βομβαρδισμό καί καταστροφή τῶν
ἐγκαταστάσεων ἀνεπιτυχῶς προσπαθήσει νά
τίς καταστρέψει (*Government of Israel, The
iraqi nuclear threat, Jerusalem, 1981*).

Τό γεγονός τῆς ἰρακινῆς ἀποτυχίας καί ἡ
παράταση τοῦ πολέμου ἀποτελοῦσαν κάτι
τό θετικό γιά τό Ἰσραήλ. Καθώς σημειώνει
τό Background 157/27.4.86 «τό Ἰσραήλ δέν
ἔχει ἐνδιαφέρον γιά ἕνα περσικό θρίαμβο
πάνω στό Ἰράκ, ἡ τό ἀντίθετο, Ὅ,τι ἐλπίζει
τό Ἰσραήλ εἶναι ὅτι, ὅταν ὁ σκοτωμός φθά-
σει σέ ἕνα τέλος, τό Ἰράν καί τό Ἰράκ,
τσακισμένα ἀπό τίς τρομακτικές ἀπώλειές
τους, νά ἀφιερωθοῦν στήν ἀνασυγκρότηση
τῆς πληγμένης οἰκονομίας τους, ἐγκαταλεί-
ποντας τήν πρός τό Ἰσραήλ ἐχθρότητά
τους». Τό θετικό ἀποτέλεσμα τῆς ἐμπλοκῆς
Ἰράκ στόν καταστρεπτικό πόλεμο εἶναι γιά
τό Ἰσραήλ ἰδιαίτερα συγκεκριμένο: ἀπεμ-
πλέκεται τό Ἰράκ ἀπό τό ἀραβοῖσραηλινό
θέμα, τοῦ ὁποίου ἦταν ἀπό τούς πιο ἄγρια
ἀντιισραηλινούς συντελεστές. Τό Ἰράκ εἶχε
πάντοτε θεωρήσει τό Ἰσραήλ ὄχι κράτος
ἀλλά «τεχνητή σιωνιστική ὄντοτητα» (κύριο
ἄρθρο τῆς Ἀλ-Τζουμχουρίγιε, Βαγδάτη,
28.X.78), ἐνάντια στήν ὁποία «ὁ ἀγῶνας δέν
ἔχει συμβιβασμό» (συνέντευξη ὑπουργοῦ
ἐξωτερικῶν Χαμαντί στήν λιβανική Ἀλ-
Τζουμχουρίγιε, 31.I.80). Στό γράμμα τοῦ
ἀντιπροσώπου τοῦ Ἰράκ στόν Ο.Η.Ε. πρός
τόν Γ.Γ. τοῦ Ο.Η.Ε. τῆς 27.II.80 (U.N. Do-
cument A/35/110 : 5/13516) σημειώνεται τό
Ἰσραήλ σάν «μία παραμορφωμένη ὄντο-
τητα, ἡ ὁποία κατέχει ἀραβικό ἔδαφος». Ἡ

Σκηνές από Παζάρι.

ιρακινοπαλαιστινιακή συνεργασία είχε προβληματίσει τό 'Ισραήλ, καθώς ο Ναϊμ Χαντάντ υπεύθυνος του παλαιστινιακού γραφείου στή Βαγδάτη είχε τονίσει «τό 'Ιράκ θέτει όλες του τις δυνατότητες στή διάθεση τής παλαιστινιακής επανάστασης» ('Ιρακινό Πρακτ. Ειδήσεων, 20.VII.80). 'Ήταν προφανώς ή έλλειψη κοινών συνόρων τό αίτιο τής πρότασης: «τό ιρακινό στράτευμα είναι ένα από τά ελάχιστα στον κόσμο, τά όποια δέν γεύθηκαν τήν ήττα, διότι δέν έχει άκόμη πραγματικά συμμετάσχει στον άγώνα για τήν Παλαιστίνη» (Σαντάμ Χουσεϊν στήν 59η επέτειο ίδρυσης ιρακινού στρατού, 25.VI.80). 'Η έκπληκτική συμμετοχή του 'Ιράκ στήν τρομοκρατία (Information Briefing του I.I.C., No 315/28.VI.81), ή συμμετοχή του σέ ένδεχόμενη αποστολή ιρακινών στρατευμάτων στή Συρία κατά του 'Ισραήλ παρά τήν περσοσυριακή συνεργασία (Information Briefing, I.I.C., No 292/14.VI.81), ή πυρηνική απόπειρά του (Discover, Αύγουστος 1981, σ. 59-62) και ή ευρωπαϊκή προσέγγισή του θεωρήθηκαν από τό 'Ισραήλ ένδεικτικά μόνον στοιχεία για τήν έχθρότητα τής χώρας, ή όποία εύρίσκεται σέ συνεχή κατάσταση πολέμου μαζί του. Τό 'Ισραήλ είχε (σωστά) ύπολογίσει τήν αδυναμία του 'Ιράκ, άν ή Περσία άντεχε στήν άρχική περίοδο: ό έσωτερικός λαβύρινθος του 'Ιράκ (Hamma Batatu, *The old social classes and the revolutionary movements in Iraq*, Princeton, University Press, 1978) δίνει μία έκρηκτική ύφή του τελείως τεχνητού αυτού κράτους (Dr. J.B. Kelly, *Arabia, the Gulf and the West*, Weidenfeld and Nicholson, 1980), τό όποιο συνθέτει τρία παλιά όθωμανικά βιλαέτια.

Οί άραβικές συντηρικές χώρες βρέθηκαν στήν ύποχρέωση νά συνταχθούν πίσω από τό 'Ιράκ. Οί σχέσεις Συρίας - Λιβύης με τήν έμπόλεμη Περσία, τήν όποία ύποστήριζαν, δέν ήταν ποτέ τόσο εύκολες, όσο άφησε νά έννοηθεϊ ό διεθνής τύπος. 'Η Συρία έκλεισε τον 'Απρίλη 1982 τις εγκαταστάσεις τής Iraqi Petroleum Company στο λιμάνι Μπανιάς, άφίνοντας τον πετρελαιογώ Κιρκούκ - 'Ισκεντερούν, μόνο μέσο εξαγωγής ιρακινού πετρελαίου. Αυτό όμως δέν ήταν εύνοια προς τήν Περσία. 'Ήταν άντάλλαγμα μέ

τήν περσική επέμβαση στήν εξέγερση των 'Ιζουάν Μουσαλμίν (: 'Αδελφών Μουσουλμάνων) στήν Χαμά τον Φλεβάρη του ίδιου έτους, ή όποία καταστάληκε με 30.000 νεκρούς (*Middle East, Review* 1985, έκδ. the World of Information, σ. 239).

Με τήν έναρξη του πολέμου ή ΕΣΣΔ βρέθηκε στήν εύνοϊκότερη άναλογία έπιρροής με τις ΗΠΑ ως προς τον χώρο, καθώς παρέμενε ό κύριος άνεφοδιαστής του ιρακινού στρατού. 'Η Κίνα προτίμησε νά κρατήσει τήν ίση απόσταση από Βαγδάτη και Τεχεράνη, για νά παρακολουθεϊ από κοντά.

'Η έπιβολή του ισλαμικού καθεστώτος, ό έκκαθαρισμός των άντιπάλων και ή άρχή τής νικηφόρας έκβασης του πολέμου ύπέρ τής Περσίας σημειώνουν όρισμένες σημαντικές άλλαγές στήν διεθνή άντιμετώπιση τής 'Ισλαμικής Δημοκρατίας. Τό τέλος του 1982 σημειώνει μία κάθετη πτώση των περσοσοβιετικών σχέσεων με τον έκκαθαρισμό του Τουντέχ και των Μοτζαχεντίν-ε Χάλκ. Καθώς εξαρθρώθηκαν όλόκληροι οί κομματικοί όργανισμοί και απελάθηκαν πολλοί σοβιετικοί (και μερικοί διπλωματικοί ύπάλληλοι), έγινε άντιληπτό ότι ήταν τελείως άπίθανο για τους σοβιετικούς νά επιτύχουν τυχόν σημαντική έπιρροή ή παρουσία (Jaffee Center for strategic studies, *The Middle East Military Balance*, Tel Aviv University, 1984: «Superpower influence in the Area», σ. 24-32). 'Ετσι λοιπόν ή ΕΣΣΔ περιερχόταν στήν ίδια θέση με τις ΗΠΑ και τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες. 'Η Δ. Γερμανία και ή 'Ιταλία είχαν βρεϊ ένα καλλίτερο τρόπο έπαφών και ή 'Ιαπωνία φαινόταν σαν ό καλλίτερος οικονομικός συνεταίρος τής Περσίας. Τό συμπέρασμα των ΗΠΑ ήταν ότι οί συγκυρίες ήταν κατάλληλες για μία επάνοδο σέ φυσιολογικές σχέσεις με τό 'Ιράκ, τό όποιο άρχιζε πιά νά μάχεται μέσα στο έδαφος του, νά περιορίζει τις πετρελαϊκές εξαγωγές του (μετά τήν άχρήστευση του Φάο) και νά ξοδεύει τά τελευταία συναλλαγματικά αποθέματά του (έξαγωγή πετρελαίου άξίας 7.5 έκ. U.S. \$ τό 1983, ενώ τό 1980 21 έκ. U.S. \$). Αιγύπτιοι και Σουδανοί προσέρχονταν όχι για νά εργασθούν (άνω του 1 έκ. ξένων εργατών) αλλά για νά πολεμήσουν (μέχρι σήμερα ή Περσία έχει συγκεν-

τρώσει 30.000 περί

τες αίχμαλώτους σ
'Η άραβική συν
καταχρέωσης του
Κουβέϊτ και τά 'Ε
μόνο 1981 - 1982)
χωρών του Κόλπο
'Ενώ ή Γαλλία συν
κών συστημάτων
καθεστώτος Μπασ
ιρακινών χρεών,
πρεσβείες με τό 'Ι
μιάς συνεργασίας
κινό στράτευμα.
τής δυτικής έπιρρ
τική διείσδυση στό
τελείως ύποχείριο,
σχετικά με τις περσ
σεων προέρχονταν
ρυφόρους.

Ταυτόχρονα οί
άρχιζαν έα σειρά π
μετά τήν άποχώρη
τευμάτων από τον
άνάσχεσης και παρ
νου όνειρου περί «
Χιζμπολλά (:«Κόμ
σχετίζεται ιδεολογ
Περσία και άποδυ
όργάνωση, 'Αμάλ,
φιλοσυριακών άπο
χρη και πρόσφατα
τους Παλαιστίνιου
γορημένου από τα
ρωσης τής Περσία
ντια στήν 'Αμάλ.
ισλαμιστών έφερε
σέγγιση δύο άγριου
δρο Χάφεζ 'Ασαν
σείν.

Τό 'Ισραήλ δέν
ξηση τής περσικής
και ή άποχώρησή
οφείλεται στους Σ
Κίνα, τέλος, συνέχ
και σχέσεις και, έκ
τόν τερματισμό του
θεση διατήρησης τ
ροπίας, ή όποία λει
σοβιετικής προώθη

τρώσει 30.000 περίπου αιγύπτιους στρατιώτες αιχμαλώτους στο Ιρακινό μέτωπο).

Η αραβική συνεργασία έπαιρνε μορφή καταχρέωσης του Ιράκ στην Σ. Αραβία, τό Κουβέιτ και τὰ Ἐμιράτα (30 δις U.S. \$ γιά μόνο 1981 - 1982) και σύνταξης τῶν ἄλλων χωρῶν τοῦ Κόλπου παρά τό πλευρό του. Ἐνῶ ἡ Γαλλία συνέχισε τίς ἐξαγωγές ὀπλικῶν συστημάτων και συνέδεε τήν τύχη τοῦ καθεστῶτος Μπάαθ μέ τήν ἐξώφληση τῶν ιρακινῶν χρεῶν, οἱ ΗΠΑ ἀντάλασαν πρεσβεῖες μέ τό Ἰράκ και ἔθεταν τὰ θεμέλια μιᾶς συνεργασίας και διείσδυσης στό ιρακινό στρατεύμα. Ἀπό τό 1984 τό σύνολο τῆς δυτικῆς ἐπιρροῆς ἐξετόπισε τήν σοβιετική διείσδυση στό Ἰράκ και τό κατέστησε τελείως ὑποχείριο, ἐφόσον οἱ πληροφορίες σχετικά μέ τίς περσικές προετοιμασίες ἐπιθέσεων προέρχονταν ἀπό ἀμερικανικούς δορυφόρους.

Ταυτόχρονα οἱ περσοσυριακές σχέσεις ἄρχιζαν ἐα σειρά προβληματισμῶν, ἐφόσον, μετά τήν ἀποχώρηση τῶν ἰσραηλινῶν στρατευμάτων ἀπό τόν Λίβανο, ἡ κύρια δύναμη ἀνάσχεσης και παρεμπόδισης τοῦ δαμασκηνοῦ ὄνειρου περί «Μεγάλης Συρίας» εἶναι τό Χιζμπολλά (:«Κόμμα τοῦ Θεοῦ»), τό ὁποῖο σχετίζεται ἰδεολογικά - πολιτικά μέ τήν Περσία και ἀποδυναμώνει τήν ἄλλη σιιτική ὀργάνωση, Ἄμάλ, χώρο ἐκφρασης κυρίως φιλοσυριακῶν ἀπόψεων. Τό Χιζμπολλά μέχρι και πρόσφατα συνεργάσθηκε και μέ τούς Παλαιστίνιους (τοῦ τόσο συχνά κατηγορημένου ἀπό τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης τῆς Περσίας Γιάσερ Ἀραφάτ) ἐνάντια στήν Ἄμάλ! Ὁ περιορισμός τῶν ἰσλαμιστῶν ἔφερε μέσα στό 1985 σέ προσέγγιση δύο ἄγριους ἀντιπάλους: τόν πρόεδρο Χάφεζ Ἀσαντ και τόν βασιληᾶ Χουσεῖν.

Τό Ἰσραήλ ὄεν ἐνοχλήθηκε ἀπό τήν αὔξηση τῆς περσικῆς ἐπιρροῆς στό Λίβανο, ἄν και ἡ ἀποχώρησή του ἀπό τόν νότιο Λίβανο ὀφείλεται στούς Σίιτες τοῦ Χιζμπολλά. Ἡ Κίνα, τέλος, συνέχισε τίς διμερεῖς ἐπαφές και σχέσεις και, ἐκφράζοντας τήν εὐχή γιά τόν τερματισμό τοῦ πολέμου, δήλωνε τή διάθεση διατήρησης τῆς σημερινῆς ἐκεῖ ἰσορροπίας, ἡ ὁποία λειτουργεῖ ἀποτρεπτικά κάθε σοβιετικῆς προώθησης.

Ἡ Περσία κυριάρχησε και στό Κουρδιστάν ὅπου προσέλκυσε πολλούς ἐθελοντές μουσουλμάνους στήν κοινή ὑπόθεση τοῦ Ἰσλάμ. Ἡ συνεργασία τῆς περσικῆς κυβέρνησης μέ τούς ιρακινούς Κούρδους και ὁ ἀπόλυτος ἔλεγχος τοῦ περσικοῦ Κουρδιστάν ἔδειχνε τήν ἰκανότητα τῆς ἰσλαμικῆς κυβέρνησης νά ἐμποδίσει κάθετα και καθοριστικά τὰ σοβιετικά σχέδια, διαψεύδοντας δυτικούς και ἔλληνες σχολιαστές (Γ. Τσιτσόπουλος, «Ὁ Περσικός Κόλπος, ἡ Δύναμη Ταχείας Ἐπέμβασης και ἡ Ἀνατολική Μεσόγειος» στό *Ἑλληνικά Ἀμυντικά Προβλήματα*, τοῦ Ε.Ι.Δ.Σ.Ε., ἔκδ. Παπαζήση, Ἀθήνα, 1986, σ. 269). Τέλος, ἡ Ἰσλαμική Περσία ἔδειχνε σαφή ἀντίληψη τῶν σφαιρικῶν προβλημάτων, καθώς, παρά τίς ποικίλες ἀπειλές, δέν ἀποπειράθηκε κλείσιμο τῶν στενῶν τοῦ Ὀρμούζ, στό ὁποῖο οἱ δυτικοί θά ἀντιδροῦσαν.

Ἡ περσική νίκη στό Φάο (Φλεβάρης 1986) και ἡ ἐκπληκτική ἀπόπειρα ἀπόπνιξης τῆς ιρακινoturκικῆς ὀδικῆς και πετρελαϊκῆς διόδου χρειάζόταν νέα ἀντιμετώπιση, καθώς τίποτα δέν μπορεῖ νά συγκρατήσῃ τό μpassτικό καθεστῶς. Οἱ ἀραβικές χώρες τοῦ Κόλπου ἔχουν γίνει δέκτες καθημερινῶν καθησυχαστικῶν μηνυμάτων ἀπό τήν Περσία, ἐνῶ ἡ ἀνάληψη τοῦ ιρακινοῦ μετώπου εἶναι δυσβάσταχτη γιά τόν δικό τους κορβανᾶ και τό στρατό τῆς Αἰγύπτου. Τό Σουδάν τοῦ Ἄλ-Μάχντι στράφηκε ὑπέρ τῆς Περσίας. ἐνῶ ἡ τριτοκοσμική σύναξη τοῦ 1986 εἶδε μέ διαφορετικό μάτι τήν Περσία. Καθώς ἡ Ἰσλαμική Δημοκρατία σέ συνεργασία μέ τό Πακιστάν και τούς Ἀφγανούς Μοντζαχεντίν εἶναι ἐμπλεγμένη στήν πρώτη γραμμῆ τῆς ἀντισοβιετικῆς ἀντιπαράθεσης στήν Κ. Ἀσία, δίνει τὰ πιό ἀπτά δείγματα ἰκανότητας ἀπόκρουσης τῆς σοβιετικῆς πίσης. Στήν Περσία σήμερα κατοικοῦν 2 ἐκ. Ἀφγανοί και πολλοί ἀπό αὐτούς ἐκπαιδεύονται στρατιωτικά και ἀνεφοδιάζονται συνεχῶς στόν ἀγῶνα τους, τόν ὁποῖο τό ράδιο Μασάντ (πόλη τῆς ΒΑ Περσίας) προβάλλει και καθιστᾶ γνωστό στά 60 ἐκ. Μουσουλμάνων τῆς ΕΣΣΔ, ὁ ὁποῖοι εἶναι λίγα χιλιόμετρα πιό πέρα. Ὅλα τὰ στοιχεῖα αὐτά λήφθηκαν ὑπ' ὄψη πολλῶν δυτικῶν κυβερνήσεων. Γίνεται ἀντιληπτό ὅτι οἱ περ-

σικές αξιώσεις (επάνοδος στα διεθνή σύνορα, ανταλλαγή αιχμαλώτων, αποζημιώσεις από τό επιτεθέν Ἰράκ καί ἀντικατάσταση τοῦ ἀφερέγγυου μπασθικοῦ καθεστῶτος μέ τήν Ἰσλαμική Δημοκρατία τοῦ Ἰράκ) δέν ἀποτελοῦν «κίνδυνο» γιά τή Δύση, ὅπως ἄλλωστε στό Σουδάν ὁ ἰσλαμιστής Ἀλ-Μάχντι. Αὐτές οἱ αξιώσεις μποροῦν νά γίνουν εὐκόλα δεκτές ἀπό μία νέα ἐξουσία, ἡ ὁποία θά προέλθει ἀπό τό ἰδιαίτερα ἀνήσυχο γιά τίς ἐπιπτώσεις παραμονῆς τοῦ Σαντάμ ἱρακινό στρατεύμα. Μία περσική στρατιωτική νίκη δέν θά ἐπέτρεπε πολλές ἐλπίδες, καθώς τά πνεύματα θά εἶχαν ἐξαρθεῖ. Μία ἐκ τῶν ἔνδον ἀνατροπή τοῦ μισητοῦ, στρατοκρατικοῦ καθεστῶτος Σαντάμ, θά ἔφερνε στήν ἐξουσία μερικούς γνωστούς στήν ἀμερικανική πρεσβεία τῆς Βαγδάτης ἀξιωματικούς. "Όλα αὐτά εἶναι γνωστό ὅτι γίνονται ἀποδεκτά ἀπό τό ἰσλαμικό καθεστῶς.

Μία νέα ἀντιμετώπιση τῆς Περσίας ἀπό τή Δύση θά ἔδινε μία μακροχρόνια προοπτική. Ἡ ἔλλειψη σχετικῆς μελέτης κατέστησε προβληματική καί περίεργη τήν πρόσφατη ἀγοραπωλησία ὄπλων ΗΠΑ - Περσίας. "Όμως ἡ βαθεῖα καί προσεκτική ἀνάλυση τοῦ Jacques Chirac, ὅπως φάνηκε στήν φημισμένη συνέντευξή του πρὸς τήν Washington Times, δείχνει οὐσιαστική κατανόηση τῶν μεσανατολικῶν δεδομένων καί προβλημάτων. Καθώς ὁ γάλλος πρωθυπουργός προηγήθηκε, ἄνοιξε ἕνα νέο δρόμο, χωρίς τίς σκιές τῶν σταυροφοριῶν καί τῆς ἀποικιοκρατίας.

δωμα

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΟΝ ΑΝΤΡΕΑ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ

Ἀνέκδοτα κείμενα
Γιώργου Σεφέρη - Ὀδυσσεά Ἐλύτη
Ἀγγελου Σικελιανοῦ - Κοσμά Πολίτη
Γιάννη Γρυπάρη - Π. Ταγκόπουλου
Ἀντρέα Καραντώνη

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ

Κ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ ★ ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ
ΕΛΕΝΗ ΛΑΔΙΑ ★ Ε.Ν. ΜΟΣΧΟΣ ★ ΤΑΣΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ
Ν. ΜΑΡΑΓΚΟΣ ★ ΕΚΤΩΡ ΚΑΚΗΝΑΒΑΤΟΣ
Κ.Ι. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ ★ ΚΙΜΩΝ ΦΡΑΪΕΡ
Β. ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΣ ★ ΠΙΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΛΗΣ
ΠΙΤΣΑ ΓΑΛΑΖΗ ★ ΕΙΡ. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ-ΑΔΑΜΙΔΟΥ
Δ.Ι. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ★ ΝΑΝΑ ΗΣΑΪΑ

Ἄναφορά
τό Ἰράκ —
θέλει ν
ο

Μετάφραση: Ζην. Δρο

Τή στιγμή πού πο
Τεχεράνη νά κε
τῆς μάχης, ἡ οἰκονο
ξει στόν ἀέρα ὅλα τ
Ἐκτός ἀπό τίς οἰ
ἐπέβαλαν ἤδη ὁ ἐξ
Ἰράκ καί ἡ ἰσλαμική
ἐπλήγει ἀπό τήν πτ
τρελαίου αὐτό τό χρ
τῆς χαμηλῆς τιμῆς π
χειρότερα μέ τούς β
Ἰράκ τῶν λιμένων
Ἐφέτος οἱ πωλήσει
μηλότερα ἀπό τό μέσ
τοῦ ΟΠΕΚ τόν Ὀκ
λαδῆ τά 2,3 ἑκατομ
πώς τό α' ἔμηνο τοῦ
τά 1,6 ἑκατομ. β/ἡμ.
ὅτι τά ἔσοδα ἀπό τό
59% τούς πρώτους ἔ
βάση γιά ἕνα νικηφό
Ἀκόμη κι ἂν ὑποτα
τάξεως τοῦ 1,6 ἑκατο
πετρελαίου περιορίζο
δολλ. ΗΠΑ. Μέ μέσο
ρέλι, γιά ὅλο τό χρόν
ναν περίπου στά 8,8 δ
Ἰράκ καταφέρει νά π
πετρελαίου τοῦ Ἰρά
ἑκατομ. β/ἡμ. — καί
ἐπίπεδο ὡς τά μέσα το